

Stajerc" izhaja vsaki teden, datiran z dnevom prihodnje nedelje.

Ararocina velja za Avencijo: za celo leto 3 kron, za Ogrsko 4 kron 50 vin. za celo leto; za Nemcijo stane za celo leto 7 kron; za drugo inozemstvo se racunani naroainino z ozirom na visokost poštne. Naroainino je plaati naprej. Posamezne se prodajajo po 12 v.

redništvo in upravništvo se nahajata v Ptuju, gledališko posloplje šte v. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiese se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2:50 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 42.

V Ptuju, v nedeljo dne 21. oktobra 1917

XVIII. letnik

Vino 1917.

(Iz kmetskega peresa.)

Stajerska trta
Boga prosila,
Bila si vlišana,
Si nam rodila.

Meje so stražili
Naši možje,
Nam so odvrčali
Silo, gorje ...

Ženske, otroci
Smo negovali,
Smo te, ti trta
Oskrbovali.

Solnce sijalo
Nam je in pticam,
Solnce žarelo
Našim goricam.

Solnce rodilo
Nam grozdini sad —
Vsakdo ga ljubi,
Ima ga rad!

Mati poslala
Kapljo prekrasno
Sinu bi v vojsko,
Ljubezen jasno.

Zena potrkala
Bi čašo ob čašo, —
Bog živi dom naš,
Bodočnost našo!

Ali predaleč
Ste nam vsi ljubi,
Dokler se solncu
Enkrat ne zljubi —

Dokler iz mošta
Ne vino zavrè,
Dokler ne zgine
Te vojske gorjè!

Solnce ti zlato,
Daj mira nam krás,
Solnce nebeško,
Usmili se nas!

Vojni vjetniki, begunci in davkoplačevalci.

V Ptuju, oktobra 1917.

Treba je enkrat izpregovoriti odločno besedo, ki jo mora tudi oblast slišati. Kajti davkoplačevalci v zaledju konečno tudi niso ovčice za striči.

Najprve par besed o vojnih vjetnikih. V Gleichenbergu se gradi neko, kakor splošno sodi ne ravno najpotrebnejšo žemico. Pri tej zgradbi deluje okroglo 500 vojnih vjetnikov. V Meretincih pri Ptuju se

nahaja okroglo 300 judovskih beguncev; za postrežbo jim je prideljeno 47 srbskih vjetnikov. V celem ptujskem okraju pa, ki je skoraj izključno kmetijskega značaja, ki je poslan na bojišče okroglo 15.000 mož in mladeničev, tako, da so danes le še ženske in otroci doma, — v celem tem okraju imamo za ogromna dela žetve in nasada, za kmetijstvo in obrtništvo na razpolago komaj 100 vojnih vjetnikov... To so tako vnebovpjoče številke, da se človek res kar za glavo prime! Posestniki tožijo in jokajo, ker nimajo delavskih moči, država zahteva od njih vse mogoče, nalaga jim vedno nova bremena, — ne pomaga se jim pa niti z vojnimi vjetniki. Okrajni odbor ptujski stori v tem oziru vse, kar je mogoče. Šele te dni je poslal načelnik g. Ornig v kljub svoji boleznini energični, z dokazili podprti brzojav na prizadete oblasti. Radovedni smo, ali boše kaj pomagalo! Pač pa je oblast takoj tukaj, kadar je treba na primer vojnim vjetnikom, katerim gre itak mnogo boljše nego domačinom ali našim vojnikom, plače zvišati ali hrano zboljšati. Šele pred kratkim se je zopet plačo zvišalo, tako da pridejo vjetniki danes že prokletu dragi! Tu ni oblast nikdar počasna. Ali da se celemu, gospodarsko velevažnemu okraju v najtežjem času vzame sleherni delavsko moč, to ne vidi niko. Tudi poslanci tega ne vidijo. Kaj je n. pr. s poslancem g. Brenčičem? On ima gotovo dovolj delavskih sil; saj je znal neki vjeti Rus o Brenčičevem žitu precej novice povedati. A ljudstvo je brez pomoči, brez delavnih sil in na ta način je izključeno vsako „vztrajanje“, ki se nam ga zna tako lepo priporočevati! Dajte nam delavcev, delavskih moči in storili bomo svojo dolžnost!

Zdaj pa še par besed o beguncih. Begunci so naši nesrečni sodržavljeni in mi jim moramo izkazati svojo bratsko sopomoč, svoje usmiljenje. Dobro! To smo pri nas na Štajerskem gotovo vedno in povsod storili. Odprli smo gostoljubno vrata beguncem, obžalovali smo jih, pomagali smo jim, dokler je šlo in pomagamo jim še zdaj, ko nas pritisakajo vojna bremena že same do tal. Ali vsaka stvar ima svoje meje! Od Štajerske se je največ jemalo, na Štajerskem se je največ rekviriralo, mi smo največ domovini žrtvovali. In zato so nam gotove težave, ki nam jih delajo posamezni begunci, tudi že pretežke. Pretrpeli smo, da se v spodnještajerskih mestih in trgih žlobodra italijanščino, kakor da bi bila domači „idijom“. Pretrpeli smo, da so begunci pri nas vse nakupovali, brez ozira na cesarske naredbe plačevali, v Trst in druge kraje pošiljali ter nesramne „kšefte“, nesramna navijanja cen izvrševali. Vse jim je bilo dovoljeno, ker se je ravno begunce obžalovalo. Ali obžalovati se sme le tiste begunce, ki obžalovanje zaslužijo, ne pa tiste, ki zlorabljajo svoje stanje za izkoriščanje sodržavljanov.

Pa tudi tiste ne smemo obžalovati, ki so leni in nočejo delati. Danes potrebuje država vse moči in vsakdo ji mora pomagati. Pri judovskih beguncih v ptujskem

okraju pa tega ne vidimo. Proti nemškim beguncem iz Bukovine, ki niso beračili, ki so takoj po svojem prihodu prosili za delo, se je takoj zapričela gonja, samo ker so ti ljudje nemško govorili. In prvaško časopisje še zdaj to gonjo nadaljuje. Judovske begunce pa niko ne vidi, kako lenarijo in imajo oko le za „kšeft“, za odiranje ljudi... Ali je res le judovstvo vsemogočno v tej državi? Naš klic ni neutemeljen; našo pritožbo se zamore dokazati! Tem judovskim beguncem se prav gotovo ne godi slabo! V Meretincih pri Ptuju imamo na primer okroglo 300 judovskih beguncev. Za te begunce je vpsolenih: 2 oficirja, en lastni zdravnik, en oskrbnik, en poseben mesar (ki je sicer za frontno službo sposoben, čeprav je judovskega plemena), nadalje 47 srbskih vjetnikov za postrežbo, več ekipaž, jako dragi erarični konji itd. itd. To je le en slučaj, — povsod drugod je pa gotovo enako ali pa vsaj podobno. O temu pa ne bomo govorili, da primanjkuje v drugih krajih zdravnikov in strežnikov, da stradajo domačini, da pa na drugi strani judovski begunci hladnokrvno „počivajo“, ako ne delajo ravno „kšefte.“ Morda bode treba tudi o tej stvari enkrat odločno besedo izpregovoriti; ako se nam to v časopisju prepriči, storilo se bode ravno na drugem mestu.

Vse to pa stane državo tudi ogromne svote denarja. In država smo mi davkoplačevalci! V tem oziru hočemo le par slučajev navesti! V Zavrču in Št. Vidu pri Ptuju imamo nekaj teh judovskih beguncev, ki pasejo tam lenobo, čeprav je med njimi precej prav čvrstih oseb. Ti „begunci“ pa dobivajo naravnost gorostasne podpore. Iz zanesljivega vira se nam poročajo na primer sledeči slučaji: Neka ženska s 6 otroki dobiva skupne podpore 11.872 kron. Danes še ima zastoj obleko, čevlje, perilo in do zadnjega časa je dobivala tudi drva zastoj. — Neka druga ženska s 5 otroki dobiva begunske podpore 10.660 kron. — Neka tretja ženska 8772 K. To so svote, ki jih komaj najvišji uradniki dosežejo, to pa po dolga desetletja trajajočem službovanju. Skoraj 1000 K na mesec, s tem se zamore že živeti, čeprav je huda draginja! Nasproti temu pa dobiva n. p. neki avstro-ogrski vojak, kočar Veselič iz Turškega vrha, ki je v vojni izgubil svojo nogo, vsaki mesec 8 kron (!!) invalide podpore, torej v celem letu niti 10. del tega, kar dobi ena judovska begunska družina v enem samem mesecu! Tudi to dejstvo je naravnost vnebovpjoče! Pravijo, da je bil pred kratkim v tem zavrčnem judovskem begunskem taboru neki seveda tudi judovski poslanec, ki je ednostavno dejal, da ni treba šparati pri izdatkih za begunce, pri podporah itd.; seveda ne, saj to plačujejo itak avstrijski državljani, avstrijski davkoplačevalci, in ti so bili vedno jako ponižne ovčice ...

Povedali smo to in upamo, da nas bode oblast slišala! Diktiralo nam teh besed ni sovraštvo proti tej ali oni narodnosti, proti temu ali onemu plemenu. Ali kot zvesti

Avstrijci in kot pošteno davkoplačevalci, kot pridni delavci za domovino smo se oglasili. In zato hočemo biti slišani!

Svetovna vojska.

Avstrijsko uradno poročilo od četrta.

K.-B. Dunaj, 11. oktobra. Uradno se danes razglša:

Na nobenem bojišču večjih bojnih dejanj.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od četrta.

K.-B. Berlin, 11. oktobra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. V Flandriji se je povišal artiljerijski boj do velike sile. Pri Draaibanki napadli so Francozi nanovo, brez da bi dosegli uspeh. — Pri neki zvečer nad Zonnebeke Zandvoorde se vršeci zračni bitki, pri kateri je bilo udeleženo okroglo 80 letal, bili so trije sovražni letalci sestreljeni. — Armada nemškega prestolonaslednika. Na vzhodnem bregu Maase izrgali so nemški bataljoni po učinkujoči ognjeni pripravi Francozom s krepkim navalom važno ozemlje v gozdu Chaume. Sovražnik je izvršil 4 krepke protinapade, ki so se vsi izjalovili. Več kot 100 vjetih in nekaj strojnih pušk je padlo v naše roke. Tudi južno-zapadno od Beaumonta in pri Bezorvauxu je imelo nekaj sunkov v francoske črte polni uspeh.

Vzhodno bojišče. Na večjih krajih fronte živahni motilni ogenj povečal se je v rumunski dolini in pri Braisi, katero so Rusi obstreljevali. V odgovor so vzele naše baterije Galac pod ogenj, kjer so nastali požari.

Makedonska fronta. Živahno artiljerijsko delovanje v ožini med jezeroma Ochrida in Prespa, ob Cerni in med Vardarjem ter jezerom Doiran. Večkrat napadajoči oddelki nasprotnika bili so prepodeni.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Sovražne letalne izgube v septembru.

W.-B. Berlin, 11. oktobra. V septembru znaša izguba sovražnih zračnih bojnih sil na nemških frontah 22 balonov in 374 letal, od katerih je padlo 167 za našim črtam, ostali pa onkraj nasprotnih postojank na zemljo. Mi smo v boju 82 letal in 5 balonov izgubili.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 12. oktobra. Uradno se danes razglša:

Pri neznatnemu bojnemu delovanju položaj povsod nespremenjen.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 12. oktobra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Včeraj le močni artiljerijski boj v oddelku obrežja in v gozdu Houthoust. Čez noč ležal je močni učinkujoči ogenj na bojnem polju od Lyse pa do ceste Menin-Ypern; povišal se je danes zjutraj hipoma do bobenskega ognja. V širokih oddelkih so zapričeli potem zopet novi sovražni napadi. — Armada nemškega prestolonaslednika. Južno-vzhodno od Soissons in vzhodno Maase narastlo je bojno delovanje artiljerij do velike ljutosti. Pri Vauxaillonu napadle so močne

francoske poizvedovalne čete; bile so zavrnjene. Vzhodno od Samogoeuxa prišlo je do krajevnih jarkinih bojov na zapadni strani višočine 344.

Vzhodno bojišče. Severno-vzhodno od Rige in ob Zbruczu bilo je bojno delovanje živahneje nego prejšnje dni. Pri sunkih padlo je veliko število vjetih v naše roke.

Makedonska fronta. Pri Monastirju in ob Cerni borile so se artiljerije močno. Na desnem bregu Vardarja izjalovil se je napad neke angleške kompanije pred bulgarsko črto.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 13. oktobra. Uradno se danes razglša:

Na vzhodu in v Albaniji pri naših četah nič novega. — Ob Soči in tirolski fronti prišlo je na mnogih krajih do živahnejšega bojnega delovanja. Južno doline Pelegrino pripeljale so naše napadalne čete, okrepečane z domačimi streli, vjete in vojno orodje iz sovražne postojanke.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 13. oktobra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Bitka v Flandriji se je po kratkem odmoru včeraj nanovo oživela. Tokrat vodil je Anglež v bolj ozki, okoli 10 km široki fronti med cestami Langenmarck-Houthoust ter Zonnebeke-Morslede napade. Njih vporaba artiljerijskih sil je posebno močna. Po večkratnemu brezuspešnem navalu posrečilo se je angleški infanteriji, priti naprej v odprinskem polju med kolodvorom in vasjo Poelcapelle. V čez dan trajajočih ljutih bojih vrgle so naše čete sovražnika na obeh straneh Penodsberka nazaj. Naše postojanke v in južno od Poelcapelle bile so dopoldne s svežimi silami in zvečer nanovo zaman napadene. Močni pritisek nasprotnika obračal se je proti Paschendaele. Tudi tukaj je moral Angležem ozki rob našega prednjega polja zadostovati. Vas je v naši lasti. Vzhodno od Zonnebeke razbili so se sovražni napadi. Tudi pri Gheluveltu izjalovil se je en močni sunek. Skupno znaša s težkimi krvavimi žrtvami od sovražnika pridobljeni dobiček okoli pol kilometra zemlje. Povsod drugod je bila njegova vporaba brezuspešna. Čez noč trajal je artiljerijski boj naprej; danes zjutraj se je povišal zopet do bobenskega ognja med Lyso in kanalom Comines-Ypern. — Armada nemškega prestolonaslednika. V nekaterih oddelkih Aisne-fronte je bilo tudi včeraj bojno delovanje živahno. V vzhodnem delu Chemin des Dames vdrla so naše čete po učinkujočemu ognju v francoske postojanke severno mlina Vauclere. V 400 m širokosti se je sovražniku več jarkinih črt izrgalo. Mnogostevilno vjetih je ostalo v naši roki.

Makedonska fronta. Razven živahnega artiljerijskega delovanja ob Cerni in za Bolgare uspešnih poizvedovalnih bojov ob jezeru Doiran nič posebnega.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Dunaj, 14. oktobra. Uradno se danes razglša:

V okolišu naših bojnih sil ničesar pomembnega za poročati.

Šef generalštaba.

Nemci na ruskem otoku Oesel.

Nemško uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Berlin, 14. oktobra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. V Flandriji bobenskem ognju nisu sledili napadi. Močni francoski in angleški oddelki sunili so na nekaterih krajih proti našim črtam; bili so zavrnjeni. — Armada nemškega prestolonaslednika. Močni artiljerijski ogenj na cesti Laon-Soissons. Proti od nas severno mlina Vauclerc zavzetim jarkom vodili so Francozi včeraj 5 močnih protinapadov, ki so se vsi brezuspešno in z velikimi izgubami izjalovili.

Vzhodno bojišče. Po dobro premišljeni pripravi se je v izbornem skupnem delovanju armade in mornarice pričelo skupno podjetje proti kot postojanki močno izidnemu ruskem otoku Oesel, ki leži pred Rigaškim morskim zalivom. Po obsežnem minskem delu v obrežnem vodovju se je dne 12. t. m. zjutraj utrdbe na polotoku Sworbe pri Kielkodu ob zalivu Tagge ter na Soel-sundu pod ogenj vzelo. Po premaganju ruskih baterij so se naše (nemške) čete izkrcale. Pri temu, kakor tudi pri spremstvu transportne flotilje skozi ruske minske zatorbe so udeležene pomorske bojne sile zopet dokazale sveži podjetni duh in znanje mornarice. Brez vsake ladine izgube se je ta prvi del operacije polno posrečil. V zalivu Tagge na severno-zapadnem obrežju otoka izkrcale čete so v svežem napadu odpor Rusov hitro zlomile in so v nadaljnjem prodiranju proti južnemu vzhodu. Zeret na južnem koncu polotoka Sworbe in Arensburg, glavno mesto otoka Oesel, gorita.

Makedonska fronta. Pri ljutemu deževju samo pri Monastirju in ob Cerni živahno artiljerijsko delo.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Dunaj, 15. oktobra. Uradno se danes razglša:

Italijansko bojišče. Pri trajnem neugodnemu vremenu prišlo je tudi včeraj na Montu San Gabriele in v Vipavski dolini do povišanega bojnega delovanja. Podjetja naših naskočnih čet so prinesla uspeh; italijanski sunki bili so zavrnjeni.

Šef generalštaba.

Na višočini Petersburga.

Nemško uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Berlin, 15. oktobra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. V Flandriji pomenjajočemu ognju več poizvedovalnih bojov. V Artoisu napadli so Angleži z močnimi silami med Scarpo in cesto Cambrai-Arras v 4 km širokosti. Na krilih izjalovil se je naval v ognju, v sredini vjetih je sovražnik v naše črte. Od tam se ga je ponoči s protinapadom zopet prepodilo. V St. Quentinu se je ogenj zopet oživel. Katedrala je bila od granat 15-krat zadeta. — Armada nemškega prestolonaslednika. Ljuti artiljerijski ogenj.

Vzhodno bojišče. Na otoku Oesel se je doseglo hitre napredke. V hitrem prodiranju vrgli so nemški infanterijski regimenti in kolesarski bataljoni, mnogokrat brez da bi počakali približevanje artiljerije, sovražnika povsod, kjer se je vstavil. Polotok Sworbe bil je od severa sem odrezan, medtem ko je ogenj naših ladij baterije premagal. Stojimo pred gočim Arensburgom in prodiramo na vzhodnem delu otoka, proti